SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 231. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 4, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ГРУДНЯ 1990 Ч. 231. РІК XCVII

ВЕРХОВНА РАДА ЗАБОРОНИЛА МАСОВІ АКЦІЇ

Київ. (УНІАР) — Тут у четвер, 29-го листопада, сесія Верховної Ради більшістю голосів ухвалила постанову, згідно з якою заборонено масові громадські акції в години праці, а міліції надано право розганяти маніфестантів, застосовуючи „засоби активної оборони".

В той же день народний депутат України Генріх Алтунян повідомив на сесії Верховної Ради, що Степан Хмара з 29-го листопада оголосив суху голодівку, поставив вимогу негайно звільнити С. Хмару і відновити його депутатський імунітет. Однак керівники Верховної Ради відхилили вимогу Ал-уняна й оголосили перерву до 3-го грудня.

Тим часом Київський страйковий комітет 27-го листопада звернувся до Трудових колективів України з закликом до загального страйку в грудні. Під час страйку можливі такі вимоги: розпуск Верховної Ради України, створення Комітету Національного Спасіння, створення уряду перехідного періоду, деполітизація державних установ, армії, КҐБ і міліції та націоналізація майна КПСС на території України.

У Дніпропетровському з 29-го листопада активісти демократичних організацій розпочали голодівку на захист С. Хмари. Там створено Комітет Захисту С. Хмари, від імени якого 22-го листопада було оприлюднено заяву для преси на підтримку С. Хмари і всіх інших арештованих у цій справі.

В Артемівському 27-го листопада, протестуючи проти арешту С. Хмари, демонстративно спалив свій партійний квиток член Донецької Обласної Колегії Адвокатів Василь Махонько. Акція відбулася біля пам'ятника Ленінові. В місті Артемівському з КПСС виходять сотні людей.

В Полтаві, Донецькому, Житомирі і на Волині проходять мітинґи на захист С. Хмари, уже зібрано десятки тисяч підписів.

В УКРАЇНІ РЕАКЦІЙНІ СИЛИ ПЕРЕЙШЛИ В НАСТУП

Філядельфія (У. Мазуркевич). — Під час телефонічної розмови у понеділок, 26-го листопада, народний депутат України Михайло Горинь повідомив, про конкретні кроки реакційних сил на придушення демократії в Україні. Навіть приїзд до Києва голови Верховної Ради Росії Боріса Єльцина не показували на телевізії й не передавали по радіо. Це перший випадок, що такого високого гостя не показали телеглядачам ні під час переговорів, ні під час зустрічі на летовищі.

Про наступ реакції свідчить і те, що порядок праці Верховної Ради змінено таким чином, що тепер для прийняття законів не потрібно двох третин голосів, а вистачає лише просто більшости. Комуністична партія виступає проти національних інтересів народу України, підтримує і сприяє сепаратистським настроям в окремих реґіонах України, зокрема, щоб Крим домагався виходу зі складу України, з південних областей створити Новоросійську автономну республіку, а також третю Донецько-Криворізьку республіку та ще й Русинську в Західній Україні.

Старий принцип „розділяй і володарюй" використовується в Україні на повну силу, щоб розділити її на окремі території, підпорядкувати безпосередньо Москві, покінчивши з національно-визвольним рухом.

За словами М. Гориня, українська громадськість намагається не допустити до підписання нового союзного договору. Арешт Степана Хмари і провокацію щодо нього населення розцінює як намагання дискредитувати демократичні сили і підписати союзний договір всупереч волі народу.

Українці в діяспорі могли б допомогти краянам, звернувши увагу конґресменів на той факт, що народного депутата С. Хмару заарештовано без жодного злочину і ще до початку слідства. Такі дії правоохоронних органів є протизаконними, тому С. Хмара, опинившись за ґратами, відмовився давати свідчення й оголосив голодівку.

ПАТРІЯРХ МСТИСЛАВ ПОВЕРНУВСЯ ДО ЗСА

У неділю, 2-го грудня, Патріярх Києва і всієї України УАПЦеркви Мстислав повернувся до ЗСА після майже двомісячного перебування в Україні, де він був формально інтронізований на патріярший престіл в соборі св. Софії 18-го листопада. В Нюарку, на летовищі, Патріярха Мстислава вітали вірні, священики, Владики. На фото вгорі Владику Мстислава вітає хлібом і сіллю о. Василь Дяків.

Л. КРАВЧУК ОТРИМУЄ ЛИСТИ З-ЗА КОРДОНУ НА ЗАХИСТ С. ХМАРИ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 29-го листопада, відбулася пресова конференція прокурора УССР Михайла Потебенька, на яку, без пояснення причин, не допустили народних депутатів України, членів Народної Ради Ігоря Деркача, Левка Горохівського, Тараса Нагулка і кореспондентів УНІАР та Бі-Бі-Сі.

На адресу Верховної Ради, зокрема на ім'я голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука надходять листи і телеграми з-за кордону на захист народного депутата України Степана Хмари. Л. Кравчук отримав такі листи від Українського Народного Союзу, Української Американської Координаційної Ради в Ню Йорку, Світової Координаційної Ради Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій, Комісії з питань безпеки та співробітництва в Европі Конгресу ЗСА.

Тим часом ухвалена Верховною Радою постанова з 29-го листопада почала діяти і вже у п'ятницю, 30-го листопада, у Києві заарештовано 12 активістів УРП, які пікетували будинок ЦК КПУ, протестуючи проти арешту С. Хмари.

На засіданні Верховної Ради України 29-го листопада депутати з Народної Ради передали заяву протесту з приводу антиконституційної постанови Верховної Ради УССР „Про невідкладні заходи по зміцненню законности і правопорядку". Депутати з Народної Ради протестують проти поєднання в цій постанові протидії політичним маніфестаціям із боротьбою проти злочинности і заявили про свою відмову взяти участь у голосуванні з приводу цієї постанови. Заяву зачитали на сесії Верховної Ради 29-го листопада. Підписали заяву 51 депутат з Народної Ради.

Дж. Мейджор формує новий кабінет міністрів

Лондон. — Колишній міністер фінансів Великобританії Джан Мейджор, який став прем'єр-міністром країни, приступив до реорганізації кабінету міністрів. Дж. Мейджор заявив, що призначає свого головного суперника, колишнього міністра оборони Майкла Газелтайна міністром охорони довкілля і доручає йому одночасно контролю над законодавством щодо т. зв. „подушного податку", із-за пропозиції про введення якого, як нині вважають, позбулася поста голови уряду Марґарет Тачер.

Другий суперник Мейджора, Даґлес Герд, збереже за собою пост міністра закордонних справ.

Перші кроки нового англійського уряду, за словами кореспондента газети „Ню Йорк Таймс" Крейга Вітні, свідчать про те, що зовнішньополітичний курс Великобританії не зміниться. Він залишиться прозахідним і проамериканським.

Міністер закордонних справ Д. Герд повідомив про відновлення дипломатичних відносин з Сирією. Цей крок можна розглядати як підтримку політики Адміністрації Буша. Лондон порвав з Дамаском у 1986 році після того, як було документально встановлено, що за завданням підтримуваної Сирією терористичної групи була зроблена спроба підірвати літак ізраїльської авіяційної компанії Ель Аль, який вилітав з лондонського летовища Гітров.

Повідомлено і про інші зміни в кабінеті міністрів. Колишнє місце самого Мейджора на пості міністра фінансів займе Норман Ламонт, якому зразу ж було доручено очолити новостворений комітет у справі боротьби з інфляцією.

Колишній міністер охорони довкілля Кристоґер Паттен замінить Кеннета Бейкера на пості голови Консервативної партії. Це, звичайно, не міністерський пост, але він дуже важливий у формуванні загальної політики консерватистів.

Малколм Ріфкінд стане міністром транспорту, замінивши одного з найбільших прихильників Тачер Сесіла Паркінсона, який зрезиґнував добровільно, і Мейджор висловив з цього приводу жаль.

Уже згаданий К. Бейкер стане міністром внутрішніх справ, замінивши Дейвида Воддінґтона, який буде головою Палати лордів.

Президент СССР Міхаїл Ґорбачов надіслав Дж. Мейджорові поздоровчу телеграму і побажав успіхів.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД Г. КОЛЯ ДАЛІ КЕРУВАТИМЕ ОБ'ЄДНАНОЮ НІМЕЧЧИНОЮ

Бонн, Німеччина. — Парляментарні вибори в Німеччині, які відбулися там в неділю, 2-го грудня, перетворилися у тріюмф коаліційного уряду канцлера Гельмута Коля та його персонального досягнення у справі об'єднання Німеччини, громадяни якої перший раз після 45 років від закінчення Другої світової війни голосували в одній демократичній і об'єднаній державі.

Без сумніву, — кажуть політичні аналітики і спостерігачі, — все це було можливим завдяки розумній політиці канцлера Коля і його міністра закордонних справ Ганса Дітріха Ґеншера, одного з керівників Вільної Демократичної партії, яка була добрим партнером Християнсько-демократичної урядової партії Коля і, правдоподібно, залишеться в коаліції при формуванні нового уряду після минулонедільних виборів.

Опозиційна Соціял-демократична партія і дрібні партії Зелених та комуністів, які також на Заході переіменовують себе на соціялістичні, здобули у виборах зникаючу меншість голосів у порівнянні з перемогою урядових партій, перемогу яких передбачали політичні аналітики ще далеко до виборів. Канцлер Г. Коль прибув до головної квартири своєї партії дві години після закриття виборчих льокалів і поділився з присутніми вислідами виборів, підкреслюючи зокрема велику перемогу Християнсько - демократичної унії у східній частині Німеччини, яка ще донедавна була окремою комуністичною державою. ХДП здобула на сході відсотково майже таку саму кількість голосів, як на заході.

Згідно з остаточними результатами голосування партія Коля і її баварська „посестра" здобули 45,8 відсотків голосів на сході і 44,1 відсотків голосів на заході. Очевидно, християнські демократи не здобули вигідної кількости понад 50 відсотків голосів, і тому будуть змушені формувати уряд спільно з вільними демократами. Соціял-демократична партія, що її очолює тепер Оскар Ляфонтейн, здобула 35 відсотків голосів. Він поздоровив канцлера Коля з перемогою і признався до програних виборів. „Ми програли і цього не треба скривати перед німецьким народом. Треба радше працювати для відзискання престижу і довір'я в народі", — заявив Ляфонтейн.

Завдяки Ґеншерові, який в уряді Коля вів успішну закордонну політику, зросло число симпатиків також до його партії вільних демократів і замість 9,1 вони здобули цього разу 13,4 відсотків голосів.

Не зважаючи на великі суми, які Німеччина була змушена заплатити Совєтському Союзові (понад 20 біл. долярів) за погодженість на з'єднання Німеччини і виведення із східньої частини своїх вояків якнайскорше, Німеччина в загальному задоволена досягненням своєї закордонної політики і це було мабуть причиною великої перемоги коаліції Г. Коля, — кажуть політичні спостерігачі.

ЗАПРОШУЄ КЛЮБ СЕНЬЙОРІВ

Ню Йорк. — Клюб сеньйорів при Товаристві „Самопоміч" запрошує своїх членів і старше громадянство на товариську зустріч, яка відбудеться в суботу, 15-го грудня, о 2-ій годині по полудні у власній домівці (98 Друга авеню) в Ню Йорку

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ СССР Міхаїл Ґорбачов відвідає в наступному тижні Молдову, як інформує кореспондент Ассошіейтед Пресс з Москви. Він виступатиме в Кишиневі на сесії тамошньої Верховної Ради. Це буде його перша внутрішня поїздка до республік за останніх три місяці. Темою доповіді Ґорбачова буде ситуація в Молдові, яка в останньому часі дуже загострилася. Після доповіді совєтський лідер плянує зустрінутись з місцевою інтеліґенцією. Пресове аґенство Інтерфакс повідомило, що місцеві націоналісти заповіли демонстрацію проти приїзду Ґорбачова.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКІ УРЯДОВІ джерела повідомили, що Бонн вирішив виділити більшу кількість харчових продуктів з так званих берлінських запасів, які донедавна трималися у великому секреті. Треба припускати, що це були запаси Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), приготовлені на випадок воєнних дій зі Сходом. Дорадник німецького канцлера Гельмута Коля, Горст Тельчік, який перебуває тепер в Москві, був прийнятий на розмову Міхаїлом Ґорбачовим, якому він передав інформації про доставу більшої кількости харчових продуктів. Деякі з них можуть довго лежати, бо вони у спеціяльному опакуванні.

В МОСКВІ ПОШИРИЛИСЯ поголоски, що президент Міхаїл Ґорбачов замінить в скорому часі міністра закордонних справ СССР Едуарда Шеварднадзе, який буде найменований одним із заступників президента, а новим міністром буде дотеперішній політичний дорадник Ґорбачова, Євґеній Прімаков. Запитаний кореспондентами про цю справу Юрій Ґреміцких відповів, що про цю справу світ скоро довідається з декрету президента.

ЛЄХ ВАЛЕНСА, керівник „Солідарности" і кандидат на президента Польщі, обвинуватив Комуністичну партію, що вона зумисно підтримує у виборах прибулого з Канади емігранта Станіслава Тимінського. „Вони (комуністи) підтримують Тимінського тільки тому, щоб протиставити його особу „Солідарности", організації, яка започаткувала демократичні процеси в Польщі ще тоді, як громадяни тієї держави навіть не чули про існування Тимінського". Виступаючи перед профспілковими лідирами Валенса заявив, що він заскочений вислідами виборів і закликав усіх прихильників „Солідарности" голосувати за його особу.

МІНІСТЕР ЮСТИЦІЇ Ізраїля, Їцак Мерідор, заявив кореспондентам, що його дещо здивували американські вимоги, щоб Ізраїль прийняв американську концепцію політики на Близькому Сході і долучився до тих держав, які стараються мирним способом змусити іракського президента Саддама Гуссейна вивести свої війська з Кувайту. Політичні спостерігачі вважають, що виступ ізраїльського міністра є частинною відповіддю на заяву президента ЗСА Джорджа Буша, щоб прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Шамір вийшов з новими конструктивними ідеями розв'язки близькосхіднього питання в районі Перської затоки.

ФРАНЦІЯ, УСТАМИ свого міністра закордонних справ Ролана Дюма, також перестерегла Ірак перед консеквенціями, якщо він не виведе своїх військ з окупованого Кувайту до 15-го січня наступного року. „Заявляю з повною відповідальністю, що відтепер Ірак сам рішає свою долю і свою майбутність", — сказав Дюма, не залишаючи жодного сумніву, що ЗСА й альянтські держави тотально знищуть Ірак, якщо дійде до воєнного конфлікту.

ПРЕЗИДЕНТ Чехо-Словаччини Вацлав Гавел перестеріг словаків, щоб вони не надуживали своїх автономних прав і не вмішувались до внутрішньої і зовнішньої політики, яку веде федеральний уряд в Празі. Словаки погрозили, що вони припинять доставу совєтської нафти, якщо Прага буде вмішуватись до внутрішніх справ Словаччини. Оливні труби з СССР до Чехо-Словаччини ідуть через територію Словаччини і припинити доставу нафти є дуже легко.

В АМЕРИЦІ

БІЛЬШІСТЬ КРАЇН є згідні в тому, що вільний ринок є чудовим явищем, але не тоді, коли він входить в конфлікт з великими державними інтересами. Наприклад, японці не дозволяють на імпортування рижу щоби задоволити політично впливових вирощувачів рижу. ЗСА чемно настоювали на тому, щоби Японія добровільно зменшила число авт, що їх висилає на збут до Америки. Европейські країни звели мури проти японських авт, американських енерґопровідників і м'ясива. Тепер, коли міністри більше, як сотні держав збираються у Брюсселі, столиці Бельгії, для торговельних переговорів, то ці винятки є небезпечними зашморгами вільної торгівлі. В останніх роках деякі народи із тих 105, що належать до організації Загальних узгоджень тариф і торгівлі, світової установи, яка мала б наглядати за торгівлею, чимраз частіше починають уживати різного рода клявзулі, щоби обійти закони цієї організації і в той спосіб створити суто національні перепони вільної торгівлі.

КОРПОРАЦІЯ ДЖЕНЕРАЛ МОТОРОС, одна з найбільших індустріяльних фірм в країні, подала до відома, що значно обтинає пляни свого виробництва в цьому останньому кварталі 1990 року з уваги на послабленість американської економіки. Ці заходи вказують на песимістичні погляди провідників цього індустріяльного кольосу, коли йдеться про продажу авт і легких грузовиків у ЗСА. Вони також твердять, що це явище значно погіршилося від часу кризи, котра заіснувала у Перській затоці. Роберт Стемпел, предсідник корпорації Дженерал Моторс, заявив, що зменшення продажу значно виявиться у фінансових оборотах фірми в четвертому кварталі року. Знавці автомобільної індустрії твердять, що ця фірма напевно викаже дефіцит у трьох останніх місяцях біжучого року.

НАУКОВЦІ ВИНАЙШЛИ, що існує вроджена ґенетична вада, яка сильно збільшує можливості захворіння принаймене на сім злоякісних недуг, включно з пістряком грудей. Хоча устійнено мутації кількох рідкісних родів діточого пістряка, цей новий винахід є першим, що виявляє вроджену ваду, котра сприяє одному з найбільш вбивчих пістряків дорослих осіб. Досі проаналізовано цю мутацію в окремому спадкоємному пістряковому синдромі, що непокоїть кількасот родин в цілому світі. Все ж таки науковці вірять, що ця спадкоємна вада може відігравати ролю в інших випадках пістряка грудей, зокрема в тих родинах, де більше як одна жінка хворіє на пістряка грудей або якщо жінка набула боляка маючи нижче 35 років

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 30-го листопада, 4,288 чеків — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

108,132.39

У ГАРВАРДІ ОБГОВОРЮВАЛИ ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Кеймбридж, Масс. (Х. В-Ф). — Тут у приміщеннях конференційного центру Таубаума Школи політичних наук ім. Джана Ф. Кеннеді Гарвардського університету від 13-го до 15-го листопада відбулася конференція з питань економічних реформ в Україні.

Заля нарад під час відкриття конференції з питань економічних реформ в Україні.

Метою конференції було розглянути теперішні й майбутні потреби, визначити пріоритети, конечні для економічних реформ, у контексті поточних змін в Україні.

Учасниками цієї конференції були політичні та економічні науковці й діячі з цілого ряду організацій та установ України, як теж висококваліфіковані аналітики західньої політики, юристи та підприємці, що мають бажання включитись у процеси цих економічних реформ. Слід підкреслити, що головним рушієм цієї небуденної конференції на високому науковому рівні був Український Науковий Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ). Бо коли в 1989 році у відповідь на те, щоб знайти вихід з існуючої політичної та економічної кризи у Совєтському Союзі, в Україні з ініціятиви декотрих політичних організацій розпочато серйозні заходи для створення справжньої демократії та переходу до ринкової економіки, то УНІГУ при співпраці Гарвардської школи політичних наук ім. Дж.Ф. Кеннеді, як і інших факультетів і центрів Гарвардського університету, з участю сторонніх спеціялістів, створили „Програму дослідження процесів демократизації в Україні" саме для того, щоби допомогти та позитивно впливати на ці процеси.

Покищо ця програма зосередила свою діяльність на трьох питаннях: політичному, суспільно-культурному та економічному. Саме вивчення проблем економічної реформи в Україні та допомога в розробленні економічних законопроєктів є одним з перших і основних завдань програми. Якраз частиною цієї вищезгаданої програми є „Проєкт економічної реформи в Україні", що його завданням є координувати експертизу західніх знавців, проводити дослідження пекучих економічних проблем в Україні і втримувати в цих цілях активний зв'язок із ключевими провідниками в Україні. Щоби мати відомості з першої руки, минулого літа вісім науковців з Гарвардського та Єйлського університетів працювали в Києві з українськими політичними та економічними керівниками над проблемами економічної реформи на міському й республіканському рівнях. Крім цього у Гарвардській школі політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді 22-го вересня відбувся семінар на тему „Проблеми економічної реформи в Україні", де визначено три конкретні та негайно потрібні дії, щоби допомогти реформі економіки України. Перше — це удосконалення зрозуміння головних проблем економічної реформи дорогою співпраці наукових досліджень, обміркувань, обміну думками та підтримки для старших і молодших стажем науковців у поточних і довготремінових студіях з основних питань економічної реформи. Друге — це поліпшити зв'язки України зі Заходом, а беручи до уваги швидке темпо подій, конечним є утримувати присутність Заходу в Україні, посилювану повторними відвідинами та постійними спілкуваннями. Третє — це поліпшити узгодження зусиль в ділянці економічних і політичних реформ з українськими та західніми спеціялістами при розгляді пропонованих законопроєктів.

Здаючи собі справу з важ

(Продовження на ст. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Send address changes to
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
(201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНС: $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Money orders виставляти на „Svoboda"

Статті, дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

КПСС і її керівники — винуватці перед народами

Генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаіл Ґорбачов, як показали останні події на внутрішньому совєтському і міжнародному відтинках, непересічний грач. Якщо ситуація в країні „захитується правопорядок" і неспокійні „ребеліянти" у республіках чимраз настирливіше домагаються здійснення суверенности на практиці, а деякі навіть повної незалежности, кремлівський чаклун шукає тоді поспішно зв'язків з генералітетом армії, державної служби безпеки і спеціяльними частинами КҐБ, на штиках яких спочиває його влада від самого початку, тобто від березня 1985 року.

Якщо треба заспокоїти голодне населення і депутатів у Верховній Раді СССР, він пропонує новий перебудовний плян, наказує з військових запасів кинути деякі відпадки на ринок збуту і жебрає допомогу на Заході, як це було наявно видно у його поведінці в Римі і Парижі, де він, разом з іншими головами держав і прем'єрміністрами брав участь в конференції европейської безпеки і співробітництва, але в дійсності мав на увазі свою власну занедбану і розтерзану протиріччями комуно-московську імперію. Крім шукання за джерелами фінансової і взагалі економічної допомоги, він, вбиваючи одною кулею два зайці, ще перестерігав Европу перед „вмішуванням у внутрішні справи СССР", закликав не допомагати окремо республікам і не фаворизувати націоналістів і сепаратистів, які, мовляв, можуть збалканізувати цілий терен Совєтського Союзу і перетворити його на другий Ливан. Частенько, застрашуючи европейців кровопролиттям, М. Ґорбачов натякав на великі ринки збуту їхніх товарів у „здемократизованому" СССР і обіцяв, що Совєтський Союз є на „доброму" шляху до підписання нового союзного договору між кремлівським центром і 15-ма „суверенними" республіками в оновленій новій спільноті народів.

Вернувшись до дому, М. Ґорбачов пробував шляхом застрашування, поширення повновластей для армії, КҐБ і міліції, привернути престиж очолюваному ним союзному урядові. Пропаґандивним маневром, виступом на телевізії міністра оборони СССР Дімітрія Т. Язова з погрозами застосування армійських частин проти республіканських „сепаратистів" і їхньої децентралістичної політики, спільники Ґорбачова, бажаючи за всяку ціну врятувати загибаючу імперію, ще більше погіршили відносини між народами в СССР. Це в парі з гострим браком харчових продуктів поставило імперських керівників перед нові випробування, з яких вони вже не могли вийти на чисті води шляхом обману, чи звичайної пропаґанди.

Західні дипломати в Москві і політичні аналітики за кордоном та знавці підсовєтських відносин один одного запитували: і що далі? М. Ґорбачов спробував ще одну підступну тактику, бо іншого виходу вже не було. Виступаючи на конференції московської міської партійної організації він визнав себе, Комуністичну партію Совєтського Союзу, Центральний Комітет КПСС і Політбюро — винними перед народами СССР за теперішню економічну і всяку іншу ситуацію. Чого можуть очікувати тепер від такого бездарного проводу народи СССР, яких Кремль хоче впрягти у нове ярмо довголітньої неволі. Боротьба за суверенітет і незалежність отже мусить іти далі, бо республіки не можуть жити тільки трюками комуністичних вожаків, яких нормально треба поставити перед народний суд, щоб вони відповіли за скоєні ними злочини.

ПІСЛЯ ТОГО, як Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй дала свою згоду на те, щоби ужити військову силу в разі потреби проти Іраку, то демократичні та республіканські провідники Палати Репрезентантів сказали президентові Бушеві, що вони не можуть запевнити йому сильної обопартійної підтримки подібного рішення в Конґресі ЗСА. З цього приводу вони дораджують Президентові не скликати окремої сесії Конґресу в цій справі. Аналітики твердять, що такі поради конґресових провідників тільки вказують на брак узгіднень у Вашінґтоні у справі Кувайту.

М. Мельник

ДЕКІЛЬКА КРОКІВ НА ДОРОЗІ ДО САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ

В Україні натиск українських самостійників на кліку Щербицького-Івашка і в уряді і у Верховній Раді продовжується. Разом з цим ідея незалежности України здобуває собі прихильників серед членів КПУ.

Зараз після прийняття ухвали ВР про суверенність України я зробив такі завваги на цю тему: „Майже всі міністри (нового уряду) належали до попередньої адміністрації України. (...) Можна цілком добре припустити, що дивлячись на склад уряду УССР і його вірність КПСС, він не виявить великого ентузіязму у виповненні змістом декляряції про суверенність... (...) Чи можна буде того уряду позбутись? (...) Не є виключене, що серед тих депутатів, які дотепер підтримували кандидатів кліки (Щербицького-Івашка), знайдеться досить людей, що остаточно поставлять інтереси нації понад усі інші". Мені здається, що недавні події у Києві до значної міри підтверджують цю аналізу і ті прогнози.

І так завдяки голодівці студентів та масових демонстрацій, ВР усунула голову уряду Масола. Це було значне досягнення для українських самостійників як теж і доказ слабости кліки. Можливо, що під натиском цих же самостійників наступить принаймні частинна чистка імперських попихачів в уряді України.

І.

У цьому сенсі недавні зміни в Конституції УССР є дуже цікаві. Їм варто ближче приглянутись, бо вони є дальшим показником частинної еволюції групи „239" начебто твердих членів парляментарної більшости.

Та заки приглянутись ближче тим змінам, варто взяти до уваги становище двох під сучасну пору найчільніших провідників КПУ, цебто першого секретаря ЦК КПУ Гуренка і голови ВР Кравчука.

Імперський прихвостень Гуренко, повторюючи майже слово в слово аргументи Ґорбачова, сказав, між іншими, таке у своїй промові на пленумі ЦК КПУ при кінці вересня: „Без такого (Союзного) договору суверенні республіки не зможуть ефективно вирішувати питання своєї оборони, безпеки. Більше того, без такого договору створилася б реальна загроза державній цілості України. Не можна забувати і про те, що поза межами своїх національно державних утворень у СССР проживає понад 60 мільйонів чоловік, в тому числі на Україні — більш як 14 мільйонів. За довгі роки спільного життя людей різних національностей пов'язали тисячі ниток історичних, культурних, родинних зв'язків. Всяка спроба розірвати їх може призвести до серйозних соціяльних потрясень, породити нові страждання і біди. І це не просто припущення".

Більш дипломатичний Кравчук під сучасну пору керується філософією „куди вітер віє" як і теж і „Богові свічку, і чортові кадило". Донедавна він виразно стояв на становищі затримання імперії у формі „Нового Договору". Та тепер він робить тільки невиразні натяки, щоб ані Ґорбачов, ані українські самостійники не могли його були приділити в один чи другий табір. 6-го листопада Кравчук був головним промовцем на „урочистому засіданні" в Києві з нагоди Жовтневої революції. Не зважаючи на повторні відклики до проголошення суверенности України, його слова були далекі від виразної підтримки для українських самостійників. Ось кілька цікавих зворотів: „Товариші! Жовтнева революція стала поворотним моментом в історії українського народу, який в 1917 році обрав соціялістичний шлях свого розвитку. І хоча цей шлях був непростим, супроводжувався немалими жертвами і трагедіями, все ж таки на ньому утвердилась власна державність, возз'єднався розірваний впродовж століть український народ, розпочалось відродження його як нації (Відродження в російських школах? — ММ). (...) В цій боротьбі особливо важливу роль відіграв Маніфест (уряду Леніна) до українського народу, яким без будь-яких обмежень і безумовно визнавалось, „все, що стосується національних прав і національної незалежності українського народу", в тому числі і право України „зовсім відокремитися від Росії або вступити в договір з Російською республікою про федеративні і тому подібні відносини між ними". Саме він вибирав із рук Центральної ради можливість спекулювати на національних почуттях людей, відкрив дійсні шляхи до відродження української держави. (...) На початку 1918 року збройні сили Радянської України (І такий безсоромний брехун є голова ВР — ММ) повністю очистили Україну від контреволюційних військ (На думку цього хахла, українська визвольна боротьба, це контрреволюція)".

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Святослав Гординський

Вечір Л. Перфецького в Торонто

Ми, українці, поза Україною, живемо тепер у складних і часто неочікуваних часах. Те, що ще три-чотири роки тому могло здаватися неймовірним здійсняється на наших очах, як якась нормальна і логічна дія, що мусіла прийти. Нація починає зовсім конкретно оглядатися назад і спостерігати ті основні духовні сили, витворені в часах найгіршої неволі вдома і в блуканині чужинами, які не тільки вистояли на своїх місцях, але й створили ті ідейні підстави, на яких стало можливо будувати майбутнє. Ніхто не буде заперечувати, що в тому великому змаганні за свій національний вияв велику ролю, і то на передових позиціях, відіграли література й мистецтво.

Після невдачі наших Визвольних змагань з початком 20-их років талановиті мистці з Києва принесли до Львова свіжі і глибокі традиції заснованої ще з кінцем 1917 року. Академії мистецтв, яка в самій Україні вже не довго могла розвивати свої мистецькі традиції, придушена з початку 30-их років урядовим соцреалізмом, який, як це запевняла Велика совєтська енциклопедія, був твором самого Сталіна. Усе ж, ці київські традиції змогли ще з десяток років розвиватися у Львові, Празі, Парижі, Кракові і Варшаві, де були чималі скупчення наших мистців. Після Другої світової війни українські мистці розплилися по різних континентах світу — Европі, обох Америках, Австралії. І ось тепер, після великого ісходу, Україна оглядається позад себе, з цікавістю і надією побачити те, що справді творчого створило мистецтво поза Україною, всупереч іще недавнім офіційним заявам, що ніякої справжньої творчости там не було, або що вона була антинародна і занепадницька...

Ось чому саме тепер важливо робити цю творчість загальновідомою, особливо належну тим мистцям, які вміли поєднувати свої сутомистецькі проблеми з тим, чим з погляду ідейного і формального жили широкі кола нашого народу. Саме в цьому пляні була задумана і здійснена монографія Леоніда Перфецького, учасника Визвольних змагань, які він з усім своїм стихійним патосом расового баталіста передав у численних творах. Та як мало їх збереглося! Їх нищили однаково і комуністи і нацисти, а те, що збереглося, можна б порівняти хіба з плаваючими дошками і вітрилами розбитого бурею корабля. Пригадуються повні розмаху, бойового шалу й експресії олійні картини Перфецького на виставках львівського Гуртка Діячів Українського Мистецтва до 1926 року. Родина мистця зберегла одну з найраніших олійних картин Леоніда — „Бій з татарами", твір 21-річного мистця з першого року навчання в краківській Академії Мистецтв, що виблискує рисами справжньої не тільки баталістичної, а й загальної мистецької культури!

Пригадую з моїх паризьких студентських років, що кімнати Українського музею ім. Симона Петлюри були обвішані десятками подібних картин. Всіх їх забрали в невідоме німецькі культуртреґи, а самого мистця, який доглядав музею, вивезено як польового робітника до фатерлянду збирати картоплю і капусту. Пропали теж усі картини, що були в нашому музеї в Празі — їх чехи передали братам-русам до Москви, де за ними й слід пропав. Фактично залишилася тільки певна кількість акварель, просто тому, що їх було забагато, щоб усі понищити.

Серед тих збережених акварель, які стали основним матеріялом монографії, згадаю особливо такі, як „Крути", „Здобуття київського Арсеналу", Піднесення українського прапора на Чорноморській фльоті", „Здобуття Чорною дивізією Києва", „Бої з поляками за Львів", „Бій під Чортковим", „Здобуття Києва від білогвардійців Денікіна", аж до трагічних епізодів у „чотирокутнику смерти". Його „Станція в Жмеринці взимі 1919 рік", з хворими на тиф, — одне з найдраматичніших зображень, що їх має українське мистецтво. Усе це твори, передані не тільки очима свідка даних подій, але й безпосереднього їх учасника, молодого командира кіннотної чоти, який бачене не тільки спостерігав, але й переживав.

На жаль, для монографії ми не мали ні одного твору з паризької доби Леоніда, хоч він був там дуже активний і брав своїми модерніс-

(Закінчення на стор. 3)

* *Для утривалення пам'яті видатного українського мистця Леоніда Перфецького (1900-1977) Українська Вільна Академія Наук в ЗСА видала, завдяки стаpанням родини Перфецьких, монографію мистця, зредаґовану С. Гординським. Видання, на 84 сторінки з-понад 60 репродукціям, в тому 44 в кольорах, друковане в Торонто, тож Канадсько-Українська Мистецька Фундація влаштувала в своїх залях у п'ятницю, 19-го жовтня, окремий вечір, на якому були теж гості з України, між ними видатний історик мистецтва Григорій Логвин з Києва. На вечорі редактор монографії подав загальну характеристику мистця на основі збережених про нього матеріялів і спогадів, яка тут друкується.*

Проминуло півроку від проголошення суверенности України (16-го липня), одначе структура академічного життя, шкільництво і поступування багатьох академіків є таке немов би це проголошення до них не стосувалося. Так звана номанклятура продовжує бути твердинею реакції і застою. Правда, що багато науковців активно включалися у працю для відбудови незалежної держави. Одначе є і багато таких, котрі, наводячи минулі обставини, рішили мовчати знову ж інші, інакше говорять своїм закордонним колеґам, а інакше поступають. Витворюються ситуації, котрі тяжко зрозуміти. Чужинцям вони видаються навіть комічні, одначе для нас, на жаль вони є віддзеркаленням болючої дійсности. Заки перейду до обговорення питання чому такий стан існує, наведу два маркантні приклади.

Іван Головінський

„НОМЕНКЛЯТУРА" СССР — ТВЕРДИНЯ РЕАКЦІЇ І ЗАСТОЮ

Як відомо, на Україні постала незалежна асоціяція українських науковців і проходять заходи, щоб відновити працю наукових установ у колишньому будинку Києво-Могилянської Академії. Ці заходи по своїх суті є позитивні і побажані. Але уявім собі з перспективи чужинця, чи є десь на світі така суверенна держава, котра на своїй території мусіла б організувати національно свідому наукову асоціяцію, де вже існує Академія Наук? Чи не тяжко чужинцям зрозуміти потребу українізувати „Українську" Академію Наук, або організувати „український" університет у місті, де вже існує понад сотню років відомий університет, і то ім. Тараса Шевченка. Чому так є, дуже добре знає кожний українець. Після десятиліть сталінського терору, денаціоналізації, партійщення і російщення, наукові твердині залишилися вогнищами номенклятури, партійних функціонарів і реакції. Уже від самих початків совєтської влади партія створила академії „червоних професорів", де виховувалися молоді фанатики марксизму-ленінізму. Невтральних відсували від наукової праці. Інакодумаючих нищили фізично. Українську наукову верству, як відомо, було поголовно знищено під час терору Постишева. Ті, хто не був знищений фізично, був знищений психічно і морально. Тут можна пригадати хоча б ганебну ролю Лисенка в біологічних науках, чи Макаренка в педагогіці і психології. Не думаю у цій статті переповідати про мартирологію українською науки. Вона всім загально добре відома. Бажаю тільки вказати на кілька прикладів як навіть тепер після п'ятьох років так званої перебудови, наукові „естаблішменти" і номенклятура далі намагаються продовжувати політику російщення.

Від 13-го до 17-го вересня цього року відбулися загальні збори Всесоюзної Академії Педагогічних Наук. Новим президентом Академії вибрано Віталія Костомарова, який раніше був директором інституту російської мови ім. Пушкіна. Іванґураційна доповідь Костомарова важлива, тому що в минулому доповіді президента академії наук були своєрідним дороговказом майбутньої наукової політики СССР. Що ж сказав Костомаров цим разом на п'ятому році Горбачовської перебудови? Він без вагання заявив, що виховання і освіта мають далі основуватися на принципі партійности і комуністичних ідеалах. Ані одним словом не згадав Костомаров про потребу свободи думки в наукових працях, чи про деполітизацію науки, або про усунення партапарату від контролі над науково-дослідними інститутами. Він наголосив нову мовну політику, де дослівно сказав: „В наш час знання російської мови в нинішніх обставинах і надання її статусу офіційної, або загальнодержавної, на мою думку, є неминучим услів'ям консолідації нашого Совєтського Союзу, може бути навіть його існування".

Далі в цій самій доповіді сказано: „...головним засобом пізнання завжди є рідна мова, одначе це не поменшує значіння іншої мови, у нашій країні російської, у виміні культурними цінностями поміж народами, в зближенні їх до світової цивілізації, не говорячи уже про ролю російської мови у функціонуванні всесоюзних енерґетичних і транспортових систем, кооперації, армії, міжнародних зв'язків і Верховної Ради СССР". Тут сказано ясно і недвозначно. Офіційна політика російщення продовжуватиметься так довго, як довго „суверенні" республіки будуть у складі Совєтського Союзу.

Іншим засобом російщення науки є ВАК — Всесоюзна Атестаційна комісія в Москві, завданням якої є апробувати докторські наукові ступені. Це аномалія тоталітарної партійної контролі, подібної якій нема ніде в світі. Ми можемо бути певні, що так довго як буде існувати ВАК у Москві не апробують жодної дисертації, котра висвітлювала б національно-політичне чи економічне поневолення України. Самі числа вказують, що ВАК фаворизує дисертації писані в Москві чи Ленінграді. Наприклад, у четвертому кварталі 1989 року ВАК затвердив 39 дисертацій з ділянки психології. У цьому числі були тільки дві дисертації, що їх написали українці, одна при Інституті Психології УССР, а одна в Москві. На 39 затверджених дисертації — 25 були із Москви і Ленінграду.

Сьогоднішній стан жалюгідний. Кожній здорово думаючій людині ясно, що наука і партійно-ідеологічна диктатура — неспівмірні поняття. Дійсно суверен-

(Закінчення на стор. 4)

Ірина Дибко-Филипчак

ДУШЕЮ ДО КОРІННЯ...

І.

Заки поділюся з любителями літератури змістом „Отчий Світильник", слід на терені Америки, познайомитися ближче з автором і його літературною творчістю: Роман Федорів народився 1-го грудня 1930 року. В книжці на сторінці пояснень, між іншим, коротко: відомий український, совєтський письменник. Прикметник „відомий" надто скромний, бо після прочитанні змісту книжки, напрошується добавити: добірний, особливий, а у романі — хронолог Іван Русин. Адже кожне слово записане в „Саду" або „Хронографі" Іваном Русином, є відлунням „тисячолітньої скрипки", кожний тон її оживає у задумі автора і передається словами Русина.

У передмові Анатолія Погрібного — завідуючого катедрою історії української літератури і журналістики Київського університету — довідуємося про численну кількість та багатогранність літературної творчости Романа Федоріва, починаючи від 1959 року першою книжкою: „Жовтнева соната", відтак „Колумби", „Сліди на скелях", „Євшан зілля", „Тисяча кроків", „Едельвайс", „Раїна", „Карби", „Синій журавель на погарищі", „Жбан вина", „Турецький міст", „Трилогія з гуцульського села: „Кам'яне поле", „Жорна", „Ворожба людська".

За словами А. Погрібного: „це найкапітальніший на сьогодні твір письменника". Додумуюсь, що це рівнозначник вислову найдобірніший, найкращий. Відтак слідують: „Знак Кімерійця", „Рудий опришок", „Леви і брук", „Іван син Мокрини". Також довідуємося про чималий дорібок Романа Федоріва в ділянці журналістики, тут він проявив себе кільканадцятьма книжками нарисів. Хоча автор пояснює, що йому набагато важче писати на публіцистичні теми, бо мусить „присіпнути віжки баского коня, пришпорити уяву". Та все таки журналістика займала його увагу, бо на її сторінках висказувались події багатогранного щодення його народу, від яких не відступали його думки. Саме журналістика протоптала стежину, в цю ділянку, де Роман Федорів став у 1968 році редактором журналу „Жовтень", який в 1990 році перейшов у назву „Дзвін". „Отчий світильник" просвічує стежки у те давноминуле, що вкрилось темрявою призабуття а то й незнанням. Автор описує давноминулі події, щоб „не блудити по світі з короткою пам'яттю". В книзі оживає епоха володарів: Володимирка і його сина Ярослава Осмомисла, воєнні походи — в них вдачі й невдачі. Та легко натякає на початки експансивного закріплювання, Андрієм Боголюбським, Суздалі. В кінці книжки хронолог Іван Русин пише: „Боголюбивий князь володимиро-суздальський, видно, жадає ослаблення всіх інших земель, щоб свою возвеличити". А далі потверджує свої здогади: „Не помилився я, коли писав якось, що Андрій Юрович окромішно від Києва державу розбудовує". Лиш не згадав хронолог Іван Русин, події в Києві, в 1169 році заподіяної Андрієм Боголюбським... До подробиць описані звичаї й традиції прапредківської віри, які й посьогодні живуть, вже у Христовій церкві. Описував хронолог Іван Русин „з побаченого і пережитого", щоб „Укласти книгу про Руську землю. Покищо нема такої книги, руські мандрівники в чужі землі простують і перед чужими дивами роти розкривають. Чужинці ж про Русь пишуть поверховно; зобачивши латку на сіряку смерда, вони готові всю Русь полатати, а свого убозтва не помічають". (ст. 400).

„Чуєте, як грає скрипка, що має тисячу літ"? Вслухувавсь автор у тисячолітню мелодію, а тепер закликає нас прислухатись. Дуже влучний висновок про книжку А. Погрібного у передмові: „Берете ви до рук тримовник свого письменника, виходити на бесіду з яким цікаво й повчально". Так, дуже повчально, бо описані в романі події дихають глибиною мислителя та вибагливістю висловів, що є у дусі афоризмів. Як ось пояснення автором прикмети мудрости: „Мудрість, як одежа у кожного своя". У багатій 'одежі' є зміст 'Отчого світильника' "!

„Люди, як дерева в лісі" — пояснює автор — „Одні прямі а ці криві й дупляві... Люди, щоправда, викривляють не спини, вони викривляють душі". Ось саме з такими людьми, з викривленими і невикривленими душами, з двома лицями, талантами, з двома лірами стрічаємося на сторінках книжки, та доходимо освіченими стежками „Світильником", до тих ядерних місць, до яких у житті кожної людини, спонукує „жага торкнутися душею до коріння. Набратися сил від освячених традицією місць". Словами Валила, що був робом у грека мислителя Продрома, пояснює автор причину цієї жаги: „Мусить чоловік носити в душі якусь святиню, щоб було куди забігти помолитися". Тридцять літ прожив Валило, на по своїй волі, робом поза межами своєї Русі, але „насправді зостався в душі вольним чоловіком... вольним бо не отрупів від ницості, бо материнє Слово не згубив на чужині", бо роб „бігає мислями на Русь; мислі, як незримі нитки в'яжуть з віддцівщиною". А чи ж і не наші мислі не раз і не два „бігають" на нашу Русь-Україну? Може саме тому зміст „Отчого світильника" побажаний, щоб вдягнулись наші думки в пра-правітцівську „одежу", щоби не згубити" материнє Слово", не прорвати „незримих ниток".

Далеко, поза стольним Галичем, серед гущавини лісу живе, з жоною Анною, Василько, син Чагра, внук Микулина. Він прислуховується, бо от-от породить Анна сина. Так, він таки дуже хоче сина, щоб продовжити рід Чагрів, адже вже він не молодик, „п'ятдесятку розміняв". По найстаршому братові нема чада, Лют, крім сорому родині, не залищив потомків. А і у другого брата Яна вже не буде, Параскевія випила отруєний напиток приготований Настусі. Є тільки син сестри Настусі, Олег, але вже „князів Ростиславичів грає у нього кров". На відлюдді, Василько, чекаючи сина потонув у призадуму... Ой дивна ж бо сила думок буває, проминуле, мав на яву, викликає: Ось Різдво-Колядка, бачить, як батько „тулив Діда до грудей. Дід п'янко дихав сонцем, полями і медом... дихав він життям; тисячі життів мав у собі, у кожному зеренці таїлося воно і тому Чагр ніс Діда в хижу, щоб там ніколи не завмирало життя".

Продовження буде.

Роман Федорів, „Отчий світильник", роман, том І, сторінок 518. Видавництво художньої літератури „Дніпро", Київ, 1990 р. Роман попереджує передмова — перегляд літературної творчости Романа Федоріва: „Жага черпати з витоків", авторства Анатолія Г. Погрібного. В романі 24 розділів, редактор: С.І. Шевцова, портрет автора у виконанні художника В.С. Василенка.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

У Гарварді...

(Продовження зі стор. 1)

ливости взятих на себе обов'язків і потреби негайної дії практичної допомоги, УНІГУ, при співпраці вище згаданих інституцій, зорганізував і з великим успіхом провів конференцію з питань економічних реформ в Україні. Очевидним тут є і те, що до великого успіху конференції в першу чергу причинилися її учасники з України, зокрема такі, як голова Комітету економічної реформи Верховної Ради України Володимир Пилипчук, його заступник Іван Заєць, депутат Верховної Ради СССР Володимир Черняк, економічні дорадники Руху Олександер Савченко та Михайло Швайко, директор Промислово-Будівельного Банку Володимир Матвієнко, голова асоціяції „СПУРТ" Лев Дулнєв, директор київського підприємства „Сатурн" Лев Ґассонов та інші.

Від Заходу були професори Гарвардського університету Янош Корнаї, Реймонд Вернон, Ширлі Вілліямс, Лоренс Соммерс, проф. Богдан Гаврилишин зі Швайцарії, проф. Генрі Генсмман з юридичної школи Єйлського університету, проф. Олег Гаврилишин з Джорджтавнського університету, професори Володимир Бандера та Іван Коропецький з Темпл університету, проф. Василь Калимон з Торонтонського університету, відомий підприємець і меценат Джордж Сорос, фінансист Юрій Юрчишин, українські підприємці Петро Яцик та Ігор Вислоцький та інші.

Серед запрошених гостей можна було завважити: Катю Чумаченко, з Економічної комісії Конґресу ЗСА, Олександра Благітку від Українського Народного Союзу, д-ра С. Джансона з Центру міжнародних справ Гарвардського університету, А. Масюка з МІМ — Київ, Андрія Витвицького, Володимира Баранецького, Богдана Бурачинського, Яну Вайт — Проєкт економічної реформи в Україні, Київ, і багато інших.

Немало до успіху конференції причинився також організаційний комітет, до якого входили: проф. Григорій Грабович, директор УНІГУ, ініціятор та керівник „Програми досліджень процесів демократизації в Україні", Ґрегем Аллісон, професор катедри політичних наук ім. Д. Діллона у школі ім. Дж. Ф. Кеннеді, Вілліям Гоґен, професор катедри суспільної політики та менаджменту ім. Т. Бредшов у школі ім. Дж. Ф. Кеннеді, Ш. Вілліямс, професор з проблем публічної служби та виборчих питань у школі ім. Дж. Ф. Кеннеді Гарвардського університету (колишній міністер британського уряду), Г. Генсмман, професор Єйлського університету, Джозеф Белл, адвокат і партнер у фірмі Гоґен і Гартсон (дорадник польського уряду) та інші.

Конференцію у вівторок, 13-го листопада, відкрив о год. 9.15 проф. В. Гоґан, привітавши всіх присутніх, передав її дальше ведення голові першого панелю цьогоденної сесії Дж. Соросові з фонду „Відкрите суспільство". Ця сесія проходила під назвою „Майстерня обговорення шляхів до економіки вільного ринку". Тут прешим виступив Я. Корнаї професор департаменту економіки Гарвардського університету, назвавши свою доповідь „Неформальними заввагами" і поділив їх на завваги безумовні та умовні. Ці завваги надали менш-більш загальний напрям цілої конференції.

У безумовних пропозиціях проф. Я. Корнаї пропонує усунути всякі перешкоди до творення вільних підприємств, визнати існування „чорного ринку" та злеґалізувати його, відокремивши кримінальну торгівлю зброї чи наркотиків для полагодження відповідними властями, припинити протикапіталістичну пропаґанду, де наголошується визискування та спекулювання, допомогти у створюванні вільних підприємств дотаціями початкового грошевого капіталу, забезпечитись постачанням кредиту на вигідних відсотках, дати окремі податкові пільги приватним вкладникам капіталу, допомогти у розвитку сільського господарства та підприємств малого і середнього маштабу, створити відповідні для цього закони, що були б підставою економіки, розвинути приватний фінансовий сектор — приватні банки, біржі, пенсійні фонди та інше. Одначе в усьому треба визначити першенство потреб.

У своїх умовних заввагах він пропонує найперше випрацювати валютно-монетарну політику, міжреспубліканську та закордонну торгівлю і вирішити ряд політичних спірних питань. Пропозиції проф. Я. Корнаї та реакція присутніх учасників з України надали унапрямлення дальшій дискусії.

У загальному, дискутанти з України погодились з тим, що до реалізації тих пропозицій потрібно державної незалежности, щоби могти перевести їх в життя, бо без політичної незалежности є неможливо зреалізувати будь-які економічні реформи, чи поставити навіть перші кроки до економіки вільного ринку, бо все це є узалежнене від центрального уряду в Москві. В ході дальших доповідей та дискусій тут і там серед учасників з України відчувалося різні підходи до окремих проблем економіки, одначе всі вони погодились в тому, що їм в Україні потрібно конкретної допомоги практичного застосування у всіх ділянках економіки. Учасники панелів та дискутанти Заходу не могли збагнути чому в Україні не можна починати переводити в життя такі початкові кроки на шляху до економіки вільного ринку, особливо коли всі згідні, що це є конечним і єдиним виходом з існуючої економічної кризи. Хоча дальші дискусії були живими та цікавими, то з години на годину можна було відчути зрозуміння до покищо безрадного становища України. Все ж таки, добра воля допомогти з одного боку та спроба застосувати прийняті поради з другого були пануючими елементами.

У сесії про „Ініціятиви міста на шляху до економічної реформи" під головуванням В. Гоґана доповідачем на тему „Стратегія реформ економіки вільного ринку у Києві" був О. Савченко, економічний дорадник Руху, а коментував цю доповідь Б. Гаврилишин з Міжнародного Інституту Менаджменту в Києві.

Наступну доповідь цієї сесії п.н. „Місцеві ринки та взаємодія з великими державними підприємствами" виголосив Л. Гассанов, директор підприємства „Сатурн", коментатором був Р. Вернон, професор у Школі політичних наук ім. Дж.Ф. Кеннеді Гарвардського університету. В обговоренні цієї сесії, під головуванням В. Пилипчука, участь взяли Л. Дульнєв, І. Вислоцький, та Ю. Юрчишин.

У ранній сесії наступного дня, що проходила п.н. „Реформа на республіканському та союзному рівнях" під проводом проф. Ш. Вілліямс зі Школи політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді, заслухано дві доповіді. Першу п.н. „Економічна система для Української республіки" виголосив В. Пилипчук, голова економічної комісії Верховної Ради України. Коментував до цієї доповіді Греям Аллісон, професор Школи політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді. Другим доповідачем цього ранку на тему „Розвиток правових передумов для вільного ринку" був І. Заєць, Народний депутат України та дорадник Руху. Коментарі до цієї доповіді подав Г. Гансмман, професор юридичної школи Єйлського університету. Обговоренням доповідей цієї сесії провадив Б. Гаврилишин, а учасниками були В. Черняк, О. Гаврилишин, Ричард Джуді з Гадсонського інституту в Індіянаполісі, Інд., та В. Нордгавс, професор у департаменті економіки Єйлського університету.

Пополуднева сесія п.н. „Шлях до вільного ринку", якою керував Г. Грабович, мала двох доповідачів. В. Матвієнко говорив про „Переведення державних підприємств на приватний статус", а коментував В. Калимон. Другою темою цієї сесії „Торговельні відносини з іншими республіками", яку виголосив М. Швайко, депутат Верховної Ради України та один з економічних дорадників Руху. Коментував цю доповідь Л. Соммерс, професор у департаменті економіки Гарвардського університету. Учасниками обговорення цієї сесії під головуванням В. Бандери були: Дж. Белл, адвокат з Вашінґтону, П. Яцик з Торонто та Л. Рудаков, головний науковий дорадник Фонду „Київські реформи".

Останнього дня у четвер, 15-го листопада, відбулася тільки одна сесія на тему „Програма на майбутнє", яку очолив Дж. Белл. Першу тему про „Дослідницькі проєкти та організування співпраці" порушив Л. Дульнєв, а про „Проєкт дослідження демократичних процесів в Україні" доповідав Г. Грабович. Останньою точкою цієї сесії „Дискусія круглого стола про майбутнє економічної реформи", головував В. Гоґан, а участь брали: Дж. Белл, О. Савченко, Л. Соммерс, В. Пилипчук і Ш. Вілліямс.

У рамках триденної конференції можна вирізнити думки доповідачів та дискутантів, які можуть причинитись до вирішення майбутнього України.

В. Пилипчук: — Чи можна говорити про економію України, як держави, коли банки, грошева резерва, зовнішня торгівля, податкова, цінна та контрактова системи є під контролею Москви? Рубель не є валютою, бо ніхто його не хоче. Україна здобуває найбільше долярів, але їх майже зовсім не бачить, все відправляється в Москву. Жити так дальше неможливо, тому солідно попрацювали минулого року над проєктом економічної реформи. Комунізм Маркса і Енгельса витворив суспільство лінивих. Знищено конкуренцію. Роздержавлення є ключевим до всякого плянування. Ринкову систему знаємо тільки теоретично. Потрібно підготовити і вишколити спеціялістів на Заході та в Україні. Запросити зі Заходу людей на посади в Україні. Консультації потрібні у випрацювані законів для міжнародної економіки. Дати повне забезпечення вкладникам капіталу. Виконавчу владу зробити сильною для виконання рішень Верховної Ради у переході до ринку. Забезпечити внутрішню та зовнішню конвертабільність гроша.

І. Шуст — Україна є добрим клієнтом для вкладачів

(Закінчення на стор. 4)

Учасники панелів „Економічна система для української республіки" та „Легальні передумови розвитку вільних підприємств" (зліва): Г. Генсманн, І. Заєць, Ш. Вілліямс і в. Пилипчук.

Учасники панелю „Шлях до вільного ринку" (зліва): Л. Саммерс, В. Матвієнко, В. Гоґан, О. Савченко та М. Швейко.

Коментатори панелю „Реформи на республіканському та союзному рівнях" (зліва): В. Черняк, Р. Джуді, Б. Гаврилишин, О. Гаврилишин, Р. Нордгауз і Г. Аллісон.

ВИЯСНЕННЯ

У понеділок, 12-го листопада, до редакції „Свободи" факс-машиною прийшла „Заява до преси" за підписом Петра Рубана. Єдине твердження в цій заяві, яке відноситься до „Свободи", це „Подяка" пластового куреня „Верховинки", що була надрукована в „Свободі" з 12-го жовтня у формі платного оголошення. В цій „Подяці" згаданий курінь подав звіт з ним заініційованих фондів Марка Рубана і Ганнусі Свергнюк. У цій справі в згаданій „Заяві до преси" М. Рубана сказано: „... Більш того, „Свобода"...сьогодні друкує примітивні шукання „відповідальних" за грошовий фонд „Марка і Петра Рубана", даючи місце на сторінках своєї преси політичним провокаторам. Гроші збирали люди не для політичних провокацій, які „революціоністи" намагаються тримати мене на припоні грошового фонду — вони глибоко помилилися! Щоб знати де поділися кошти зібрані людьми, треба звернутися до тих, кому вони були призначені і все стане на свої місця. До [illegible] розпорядження фондом було передано мені [illegible] тя Марка Рубана [illegible] ніхто мене не зобов'язував тримати відповіль[illegible] якоюсь політичною угрупровкою — що я зробив [illegible] грішми. Гроші [illegible] Маркові, жодних [illegible] на свої потреби я [illegible] зняті з конто для [illegible] щоб дитина не втра[illegible] Бо повинна була [illegible] дуже складна опер[illegible] Дякуючи Юрію Бог[illegible] та А. Бандері і вчасно [illegible] заходам з мого боку, операція була оп[illegible] не з коштів зібраних людьми для Марка. Опер[illegible] коштувала 68, 000 [illegible] Я не знаю як треба б[illegible] поступити мені розумніше, як батьку і охороню конто для дитини?

Еміграція вже [illegible] приклади тиску політичних угрупувань засобами фінансів на осіб, які [illegible] таборів. Ви вимушуєте мене відповісти на [illegible] поставлене політичними провокаторами.

Панове зі „Свободи" провокаціями різного ґатунку не придбаєте [illegible] го капіталу для [illegible] угрупування. Про вас [illegible] знають в Україні!

Вечір...

(Закінчення зі стор. 2)

тичними картинами участь на різних великих виставках Парижу. При вивозі німцями з Парижу він не міг узяти й однієї речі. Можливо, що зчасом у якійсь з французьких колекцій знайдеться якийсь із згаданих творів Леоніда.

Тут треба згадати, що ще в Парижі наш мистець виконував принагідно різні малюнки для одної великої фірми релігійного мистецтва, і саме цей факт дозволив йому влаштуватися у французькому Монтреалі, де він знайшов працю в цій ділянці мистецтва для французьких і українських храмів. Якщо тут мистець дотримувався щодо стилю і тематики вимог даних обрядів, у творах, які він виконував, так сказати б, — для себе, а не на безпосереднє замовлення, він створив серію подиву гідних композицій на теми з Апокаліпси, поєднавши знищення старого поганського і грішного світу з сучасною загрозою від нуклеарної енергії. Не тільки в сучасному українському, але й усьому світовому мистецтві — це справжня своєю оригінальністю новина.

Отож видання такої монографії на часі, не тільки для нашої діяспори, а ще більше для України. Не можна сказати, що про нього тепер там забули. Минулого року Музей Українського Мистецтва, (тепер знову Національний Музей), улаштував виставку мистецтва 20-30-тих років, — як **тло, на якому постала поезія Богдана І. Антонича. Серед багатьох картин тієї виставки були й твори Перфецького. Один з чільних мистецтвознавців Львова, Олег Сидор, у своїй статті про ту виставку в жовтневому числі „Сучасности" пише, що кожний з виставлених мистців вартий монографічного дослідження: „Тільки наочно побачивши цю виставку, чимало представників нашої культури належним чином усвідомило собі, яку розкішну гілку образотворчого мистецтва плянувалося відрубати від дерева української культури і якими збіднілими ми були б без неї... У нас стало модним говорити, що сьогодні ми повертаємо українській культурі таке і таке ім'я... Дозволю собі не погодитися з таким трактуванням справи. Ми не повертаємо їх українській культурі, бо вони вже давно були, є і будуть серед пантеону нашої культури, незалежно від 'доброї волі' московських чи київських функціонерів. Не ми повертаємо їх українській культурі, бо це ми сьогодні, як блудні сини, повертаємось до надбань нашого народу".**

У цьому пляні розвивалося мистецтво Леоніда Перфецького, який не тільки ілюстрував свою добу, але й переживав її всією своєю істотою, душею і нервами. Порівняно небагато збереглося з його мистецької спадщини в бурях нашої доби, але те, що маємо, показує справжній калібр і велич заторкнутих мистецтв проблем.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

У світлу пам'ять
Володимира Радловського
складаю 50 дол. на СОБОР в ОТТАВІ.

Дружині і синам пересилаю моє глибоке співчуття.
Лев КОБРИНСЬКИЙ

Ділимося сумною вісткою з приятелями, членами Товариства Українських Інженерів та колишніми студентами університету в Берліні, що 23-го листопада 1990 р. в Торонто відійшов у вічність дорогий МУЖ І БРАТ

бл. п. інж.

ВАСИЛЬ ЯРІШ

уроджений 12-го грудня 1910 року в Новосілках, Перемиського повіту.

ПАНАХИДИ відправлено 24-го і 25-го листопада, а Заупокійна Служба Божа і чин похорону відслужено 26-го листопада в церкві св. Миколая, звідки відпроваджено тіло покійного на цвинтар Парк Лавн.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому жалю:

дружина — ІРИНА
брат в Україні
та ближча і дальша родина в Канаді й Америці

Замість квітів на нев'янучий вінок зложено пожертви на Фонд потерпілих дітей Чорнобиля.

Ділимось жалібною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в четвер, 29-го листопада 1990 р., несподівано упокоївся в Бозі на 84-му році життя, одержавши св. Тайну Єлеопомазання

наш найдорожчий БРАТ, СТРИЙКО, уроджений в Глинянах, Україна

бл. п.

СТЕПАН ПІХУРКО

ПАРАСТАС — п'ятниця, 30-го листопада 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Колодій-Лазута, State Rd., Parma, Ohio.

ПОХОРОН — субота, 1-го грудня 1990 р. о год. 9:30 рано з того ж похоронного заведення до катедри св. Великомученика Йосафата, State Rd., Parma, Ohio. Служба Божа о год. 10-ій ранку, а відтак на цвинтар св. Петра і Павла, Parma, Ohio.

Горем опечалені:
брат — МИКОЛА з дружиною ЯРОСЛАВОЮ
та дітьми:
ОРИСЕЮ і МИРОНОМ ЗАДОЙНИМ
і внуками: МАРКІЯНОМ, ТАТІЯНОЮ
і ДАНИЛКОМ і д-р БОГДАНОМ
і ХРИСТЕЮ і внуками: АДРІЯНОМ
і ЛЕСЕЮ-ХРИСТЕЮ
двоєрідна сестра — ЛЮСЯ МЕДИЧКА
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді та Україні

Помер М. Зубар

Філядельфія (А.П.). — Тут в середу, 28-го листопада, по довшій недузі на 65-му році свого творчого життя помер мистець-маляр і скульптор св. п. Марко Зубар.

Під час хуртовини Другої світової війни, ще молодим юнаком, Марко залишив своє рідне Дніпропетровське і прибув до Німеччини, де в Дюссельдорфі він закінчив державну академію мистецтва. Переїхавши до ЗСА, він продовжував свої студії на архітектурному факультеті Принстонського університету. Його мистецька кар'єра почалася після його праці проєктодавця церковних інтер'єрів в архітектурній фірмі Геролд Вагонер. Надиханий церковним мистецтвом він проявив у ньому великі поступи. Майже без вийнятку його твори є згідно з мистецькою термінологією монументального характеру.

Найбільше він знаний в американському світі церковного вітражного мистецтва та рівно ж в іконописній кераміці (пано), в архітектурної величини металевій скульптурі та в живописному портреті. Повним новатором Марко Зубар виявив себе в іконописній кераміці. Експериментуючи з новою технологією, він винайшов суміші складників та удосконалив способи випалювання кераміки, при допомозі якої він осягнув відмінні форми мистецького вислову.

Парастас за упокій душі покійного відбудеться в четвер, 6-го грудня, в заведенні Михайла Насевича, 109 E Tabor Rd. у Філядельфії, год. 7-ма вечером. Похорон відбудеться з цього ж заведення в п'ятницю, 7-го грудня в год. 9-ій ранку на український православний цвинтар в Баунд Бруку, Ню Джерзі.

Покійний залишив сина Мира Марата Ладу-Зубара, доньку Надію Зубар та мистецьку громаду Філядельфії. Замість квітів на могилу проситься складати датки на Український Музей в Ню Йорку на фонд М. Зубара.

„Номенклятура"

(Закінчення зі стор. 2)

на держава мусить мати дійсно вільну науку а не експозитуру всесоюзного „общепанятного котьолка". До осягнення рівноправного місця серед наук вільних народів нам ще дуже далеко. Щоб це осягнути потрібно зреалізувати ряд далекойдучих заходів. Про деякі, на мою думку важливі, згадаю коротко, хоча я певний, що можна б перелічити й інші.

У першу чергу слід би відокремити Українську Академію Наук від Всесоюзної. Це що українська академія є філіялом всесоюзної — це звичайна політична аномалія, котра не має нічого спільного з наукою. Як відомо, Українська Академія Наук стала філіялом всесоюзної у добі Постишева, яка вже безповоротно минула. Сьогодні українська наука дорівнює, а в багатьох ділянках перевищує російську і українські науковці повинні б мати повністю свобідні умови співпрацювати із науковцями світу.

Уже найвищий час покінчити з Всесоюзною атестаційною комісією. Така комісія — це витвір ментальности тоталітарної контролі і терору. З її існування насміхається кожний чужинецький науковець, коли з ним на цю тему говорити. Слід би вимагати від Міністерства освіти, культури та університетів, щоб відновити діяльність наукових журналів українською мовою. У культурному світі — це така самозрозуміла, елементарна вимога, про яку була б навіть смішно згадувати, наприклад у Голляндії, Німеччині чи навіть Польщі. В міжнародній лінґвістиці доба расизму і „культуртреґерів" уже давно проминула. Наукові думки можна так само добре висловлювати українською мовою, як наприклад, німецькою, англійською чи російською. Це що німецька чи англійська мова стала панівною у світі науки були вислідом свободи думки, що її мали згадані науковці, тоді коли нашу мову понижували, з неї насміхалися і її забороняли чужинецькі окупанти.

Вкінці кількома словами хочу згадати про — чи не найважливішу — характеристику науки, себто її вірогідність. Дійсний науковець ніколи не буде „кривити душею". В історії науки найкращими зразками вірогідности були такі науковці, як наприклад, Коперник чи Ґалилей. Кажуть, що французький філософ Волтер колись писав: „Я можу з вами не погоджуватися, але я буду боронити до кінця мого життя ваше право висловлювати нашу думку.

„Це похвально, що наші науковці сьогодні намагаються привернути до словника української мови букву „ґ". Одначе в ім'я наукової вірогідности слід би тепер спростувати різного роду „історичні" нісенітниці як наприклад, це, що Ватикан дав наказ убити отця Костельника, або, що Слуга Божий Митрополит Андрей, співпрацював із німецьким абвером. Можливо, що треба буде ще трохи почекати, щоб наукова вірогідність стала самозрозумілою в Україні. Покищо сліди партійної номенклятури в академічному середовищі все ще сильні.

У Гарварді...

Закінчення зі стор. 3

капіталу, бо вона дає 24 відсотки всієї продукції СССР і виробляє одну третю сільськогосподарських продуктів. Тому Україні центр не повинен диктувати що, куди та як багато. Звичайний економічний суверенітет треба наповнити реальним змістом.

В. Черняк: — Фінансова система зруйнована центром. Україна починає думати про самозбереження. Купони — це забезпечення, вимушена спроба захистити внутрішній ринок, крок на шляху до власної валюти. Купони є, рублі є, але товарів немає. Це новий мотиваційний механізм до праці. Питання чиновників тепер є емоційною проблемою, дуже важливою, бо вони чинять великий спротив, а це все ж таки треба якось вирішити вже у найближчому часі. Таки треба нищити старі структури та створювати нові, котрі сприяли б бизнесам. Потрібно застановитись над тим, як дістати закордонні інвестиції? Як забезпечити можливість репатріяції прибутку та в який спосіб захистити інвестиції? Перевести націоналізацію, тобто українізацію, всіх підприємств на території України, процес який може бути жорстоким. Розадержавлення — перевести радикальну земельну реформу. Приватизація є найбільш важлива у переході до вільного ринку. Питання малого підприємства — це єдиний шлях до вільного ринку. Думати категоріями майбутности та здійснювати ці зміни швидко, а для цього треба мати силу.

Л. Ґассонов: — Україна — найбільш технічно розвинена країна в СССР. В основному є дуже короткий час, щоб знайти спільний шлях великих підприємств з місцевими ринками. Рішено відокремити великі підприємства від Москви.

Р. Вернон: — Закордонних підприємств в Україні немає. Спільний риск — це тимчасові подружжя, які кінець кінцем мусять розв'язатися, як щось непотрібного.

Б. Гаврилишин: — Україна має більші можливості, як всі інші республіки з уваги на працьовитість своїх громадян, місце збуту, як і те, що житлові можливості є більш приваблюючі в Україні. В той же час Україна цілковито ізольована від світу й люди не свідомі своїх можливостей.

Л. Дульнєв: — Потрібна громадська підтримка руху до ринку. Будучність проблематична. Парлямент знаходиться в поганому стані, що віддзеркалює суспільство. Потрібно творити різні ділянки, але немає досвіду. Необхідно запросити західніх інвесторів і здобути підтримку з боку американських експертів.

І. Вислоцький уважає, що є місце для багато більш оптимістичних можливостей.

Ю. Юрчишин: — Для започаткування та існування малих підприємств конче потрібна підтримка.

Г. Еллісон, декан Школи політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді: — Як це можливо, щоби країна з таким людським потенціялом і природніми багатствами, як Україна, опинилася в такому стані? Відповідає, що до цього причинився лихий геній цілої системи. Знаючи, що метою є ринкова економіка та демократія, потрібно йти обраним шляхом. Чи справді потрібна окрема грошова одиниця. Створення, а не передання крамниць у приватні руки, як теж власність на присадибні ділянки з правом на спадковість. Відкрити всі кордони — політичні, економічні та інші. Нехай люди з-поза кордону посилають потрібні речі рідним.

І. Заєць: — Потрібно правове забезпечення. Республіки повинні вступити в конкуренцію. Загострилася боротьба між старими та новими економічними структурами. Потрібні закони, щоби не допускати до гострих конфліктів. Потрібне створення власної законної системи, яка відповідала б міжнародним законам соціяльно ринкової економіки. Наприклад, закон про роздержавлення власностей, закон про громадянство, закон для демонополізації і існуючого виробництва. Таке законодавство дало б можливості підприємствам Праця дуже важка, бо немає бази — потрібна допомога кваліфікованих кадрів.

Г. Гасмман: — Все це є дуже важким завданням, треба подивляти, що вже й так дуже багато зроблено, одначе є велика потреба конкретних і детальних розглядів можливостей. Можна б скопіювати чиїсь закони для підстави створення своїх — це робиться цілий час, що є дуже вигідним у переходовому часі, та не треба боятися втрачення своєї своєрідности. Ринкова система мусить мати національне обличчя. Конечно потрібні податкові закони, треба тільки зробити вибір — які. Необхідним є людський капітал, вишколіть цілу нову ґенарацію, висилайте юристів до інших країн, щоби запізналися з необмеженими можливостями та подробицями цих законів.

О. Гаврилишин: — Право податків віддати республікам і рішитися на центральну чи окрему банкову систему.

Р. Джуді: — Економічна зміна є можливою. Україна має валюту та торгівлю. Беріть за приклади подібні країни. Дійте швидко. Зосереджуватися тільки на речах, які має та може робити уряд країни. Створюйте підприємства та створіть надійну тверду валюту.

В. Нортгавз: — Зосереджуватися на демократичній ринковій системі. Створити державну скарбницю, не є конечним міняти грошеву одиницю якраз тепер, бо може спричинити дуже високу інфляцію. Теперішню високість цін приписати центральному правлінню, бо в іншому випадку впаде вина на вас. Відкриті кордони значно посилять конкуренцію.

В. Матвієнко: — Потрібно створити елементарну банкову систему. Готувати для цього нові кваліфіковані кадри. Творити або реформувати на базі існуючих.

О. Савченко: — Погляд Руху. Треба зміцнити в першу чергу психічні настанови громадян республіки. Провести радикальну приватизацію. Створити фонд роздержавлення, з чого — 30 відсотків акцій ринкові, 50 відсотків акцій народові, а 20 відсотків державі.

М. Швайко: — Україна стала колонією з дуже видатною територією, через котру проходять різного роду проводи: нафти, ґазу і т.д., зупинити використання України Росією. Включитися доконче у світовий економічний процес.

Л. Соммерс: — Зупинити протекціоналізм, бо витворює високі ціни. Проаналізувати кому це найбільше шкодить. Торгувати та експортувати найкраще, а саме сирівці та сільськогосподарські вироби. Перевага в тому, що Україна має дешевого, але доброго робітника. Давати обіцянки тільки такі, що їх можна виконати та в той спосіб виробити для України довір'я у світі.

П. Яцик: — З практики знає, що багато важче є зробити з поганого щось доброго, куди легше почати все наново.

Г. Грабович: — Коли дзеркало обернути, то все це сталося завдяки політичним подіям, що заіснували впродовж останнього року. А беручи до уваги історичне тло, то Україна була виключена з европейської арени. Конечно потрібним є економічне підложжя для демократії, а для цього потрібно фондів, щоби вишколювати необхідні кадри для здійснювання цих нелегких завдань.

Ш. Вілліямс: — Взаємний зв'язок існує між політикою та економікою, про ці споріднення уряд повинен інформувати своїх громадян. Співпраця Верховної Ради з обласними радами, а останніх з місцевими властями є необхідною у намаганнях переводити економічну реформу.

Р. Шрайвер з фірми Міжнародні інформаційні системи: — Україна в майбутньому буде теплярнею-інкубатором для розвитку та розбудови. У цьому процесі приватизація буде наріжним каменем. Відношення ЗСА — досі на засадах „холодної війни", тепер стало більш життєво реальними. Україна повинна вповні використати можливості цих відносин. Треба дати до зрозуміння всім зацікавленим, що в Україні на прибутки не треба заскоро розраховувати, одначе в майбутньому, це вже діло зовсім інше. Ці факти треба довести до відома в першу чергу Урядові ЗСА, корпораціям та фундаціям.

На закінчення конференції В. Пилипчук подякував усім, що причинилися, будь чим до її влаштування та переведення. На його думку конференція започаткувала так важливе співробітництво, тому повинна стати постійною. А І. Заєць підкреслив, що такі конференції найперше допоможуть розвіяти ізоляцію України, тому особливо радий, що вона відбулася, бо є нові контакти.

При офіційному закритті підсумки зробив В. Гоган, доходячи до заключення: Робіть, що можна зробити! Не чекайте!

Треба підкреслити, що ця конференція відбулася завдяки щедрій підтримці фонду „Відкрите суспільство" та УНІГУ.

Для зацікавлених пропонуємо адреси: „Програма дослідження процесів демократизації в Україні"; Г. Грабович, директор УНІГУ 1583 Массачусеттс Авеню, Кеймбридж, Масс., 02138 (617) 495-0453; „Проєкт економічної реформи в Україні" В. Гоган, директор Д. Кешел, Х. Кедзі, заступники директора; Школа політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді, 79 Дж. Ф. Кеннеді вул., Кеймбридж, Масс., 02138.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1990 р.

Карнеґі, Па. Річні збори Т-ва ім. Івана Франка 481-го Відд. в авдиторії церкви Святої Тройці в Карнеґі, Па. На порядку річних нарад звіти та вибір урядовців на 1991 р. — Гелен Возняк, секр.